

POWIATOWY URZĄD PRACY
W ŁOMŻY
18-400 Łomża, ul. Nowogrodzka 1
REGON 450708638, NIP 718-12-19-408

BRM-
04.04.19 *plun*

Urząd Miejski w Łomży
W P Ł Y N Ę Ł O
2019 -04- 04
Ilość zał.
Nr dz. *11479* Podpis *WUP*

DRUK Nr 124

PUP.OK.4100.4.2019.TS

Łomża, 2019-04-04

W P Ł Y N Ę Ł O
Kancelaria Ogólna UM w Łomży

**Pan
Jan Olszewski
Przewodniczący
Rady Miejskiej Łomży**

Nawiązując do pisma Nr BRM.0002.8.2019 z dnia 05 marca 2019 roku, przekazuję „Informację o aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy działaniach podejmowanych przez miasto i Urząd Pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Bezrobocie wśród osób młodych i osób niepełnosprawnych na terenie miasta”.

Z poważaniem
DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY

Mieczysław Bieniek

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W ŁOMŻY**

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W ŁOMŻY**

18-400 Łomża, ul. Nowogrodzka 1
REGON 450708638, NIP 718-12-19-408

**Informacja o sytuacji na lokalnym rynku pracy w mieście oraz działaniach podejmowanych przez miasto i Urząd Pracy
w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.**

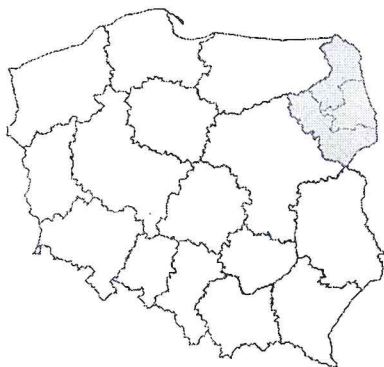
Bezrobocie wśród osób młodych i osób niepełnosprawnych na terenie miasta.

*Material został opracowany
na podstawie danych statystycznych
i opracowań
GUS, WUP w Białymstoku
i PUP w Łomży
oraz
Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy
i Prognoz Gospodarczych*

Łomża – kwiecień 2019 roku

ANALIZA RYNKU PRACY MIASTA ŁOMŻA, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB W WIEKU PONIŻEJ 30 ROKU ŻYCIA I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Rynek pracy na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży ze szczególnym uwzględnieniem Miasta Łomża na prawach powiatu

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży jest jednostką samorządową wspólną dla Miasta Łomży i Powiatu Łomżyńskiego, funkcjonującą pod zwierzchnictwem Starosty Łomżyńskiego, na mocy porozumienia zawartego w dniu 18 stycznia 2000r. pomiędzy Prezydentem Miasta a Starostą Łomżyńskim. Zadania realizowane przez Urząd wynikają z przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 roku poz. 1265 z późn. zm.). Podstawą działania urzędu jest Statut Powiatowego Urzędu Pracy przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/208/06 Rady Powiatu Łomżyńskiego z dnia 28 czerwca 2006 roku (Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z 2006 roku Nr 193, poz. 1853 i z 2008 roku Nr 86, poz. 792) oraz Regulamin Organizacyjny PUP w Łomży uchwalony Uchwałą Zarządu Powiatu Łomżyńskiego Nr 42/46/2000 z dnia 27 kwietnia 2000 roku z późniejszymi zmianami.

Województwo podlaskie zostało podzielone na 17 powiatów, w tym 3 miasta na prawach powiatu - Białystok, Suwałki, Łomża oraz 118 gmin. Stolicą jest miasto

Białystok, liczący prawie 298 tysięcy mieszkańców¹. Pozostałe większe miasta regionu to Suwałki (ok. 70 tys. mieszkańców) i Łomża (ok. 63 tys. mieszkańców).

Ziemia Łomżyńska położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego i graniczy z dwoma polskimi województwami: warmińsko-mazurskim oraz mazowieckim.

Powiatowy Urząd Pracy, swoim działaniem, obejmuje obszar dwóch powiatów: Miasta Łomży – na prawach powiatu grodzkiego i Powiatu Łomżyńskiego.

Swoim zasięgiem powiat łomżyński obejmuje:

- dwie gminy miejsko-wiejskie: Jedwabne, Nowogród;
- siedem gmin wiejskich: Łomża, Miastkowo, Piątnica, Przytuły, Śniadowo, Wizna, Zbójna;
- dwa miasta: Jedwabne, Nowogród.

Powiat łomżyński jest regionem typowo rolniczym o powierzchni 1.353,93 km² i liczbie mieszkańców - 50.986. Z pracy w gospodarstwach rolnych utrzymuje się aż 65% mieszkańców. Na terenie powiatu znajduje się 8.295 gospodarstw rolnych o przeciętnej wielkości 11,2 ha. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wynosiła na dzień 31.12.2018r. 3172.²

Łomża liczy 63.089 mieszkańców i zajmuje powierzchnię 3.271 ha. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wynosiła na dzień 31.12.2018r. 6.361.

Na koniec 2018 roku PUP w Łomży współpracował z 3112 pracodawcami, w tym z Łomży z 2418, a z Powiatu Łomżyńskiego – z 694.

Tabela Nr 1 przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży w latach 2016 – 2018 oraz liczbę podmiotów gospodarczych współpracujących z Urzędem według stanu na dzień 31.12.2018r.

Tabela Nr 1

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2016r.	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2017r.	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2018r.	Liczba podmiotów gospodarczych współpracujących z PUP w Łomży wg stanu na dzień 31.12.2018r.

¹ Liczbę ludności podano na podstawie publikacji ze strony <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-oraz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-w-2018-r-stan-w-dniu-30-vi-6,24.html> Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2018 r. Stan w dniu 30 VI 2018

² Liczbę podmiotów w rejestrze REGON podano na podstawie publikacji ze strony <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/miesieczna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-luty-2019,4,20.html> Miesięczna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON grudzień 2018

1.	PUP w Łomży	9314	9372	9533	3112
2.	Miasto Łomża	6303	6315	6361	2418
3.	Powiat Łomżyński	3011	3057	3172	694
	z tego:				
	Gmina Łomża	843	852	915	205
	Gmina Jedwabne	240	238	251	57
	Gmina Miastkowo	205	209	215	62
	Gmina Nowogród	261	283	293	49
	Gmina Piątnica	675	689	712	155
	Gmina Przytuły	79	71	77	18
	Gmina Śniadowo	327	308	297	78
	Gmina Wizna	181	188	192	32
	Gmina Zbójna	200	219	220	38

Źródło: Miesięczna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON grudzień 2018, obliczenia własne

Omawiając zmiany zachodzące na łomżyńskim rynku pracy należy bezwzględnie wziąć pod uwagę znaczenie czynników demograficznych, które określają wielkość populacji w wieku aktywnym zawodowo i wpływają na strukturę pracujących i bezrobotnych.

Szczególnie istotne znaczenie, z punktu widzenia rynku pracy, ma struktura ludności Łomży według wieku oraz płci, gdyż ma to znaczenie przy nabywaniu praw emerytalnych. Kobiety stanowią 52,3% ogółu ludności; na 100 mężczyzn przypada ich 109,8. Współczynnik ten zmienia się w zależności od wieku. Liczebna przewaga mężczyzn występuje wśród ludności w wieku do 39 roku życia – na 100 mężczyzn przypada 97,5 kobiet, natomiast w wieku powyżej 39 lat współczynnik feminizacji wynosi 112,3, a w rocznikach 65 lat i więcej na 100 mężczyzn przypada średnio 151,1 kobiet.³

Społeczeństwo Łomży wyraźnie starzeje się. Rezultatem zachodzących procesów demograficznych jest gwałtowne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży (0–18 lat), tym samym następuje dalsze zmniejszenie udziału tej grupy osób w ogólnej liczbie ludności z 24,7 % w 2012r. do poziomu 18,6 % w 2018r. Zmiany w strukturze ludności wg wieku oznaczają istotne wyzwania dla systemu zabezpieczenia społecznego. Starzenie się ludności oznacza konieczność zwiększenia transferów społecznych na rzecz tej grupy (wyплаты emerytur, rent, usług zdrowotnych i opiekuńczych).

Duże zmiany dotyczą populacji w wieku tzw. produkcyjnym, który w Polsce oznacza kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyzn w wieku 18-64 lata. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią zasoby siły roboczej na łomżyńskim rynku pracy i z tego względu wielkość tej populacji jest szczególnie ważna. Odsetek osób w wieku zdolności do pracy (w ogólnej liczbie ludności) wyniósł 65,7 % w 2014r. (w tym u kobiet 61,3%), 65,0% w 2015r. (w tym kobiet 60,2%), 64,1% w 2016r. (w tym kobiet 59,0%), 63,2% w 2017 r. (w tym kobiet 57,8%) i w 2018 r. 62,8% (w tym kobiet 57,4%) i z roku na rok następuje zmniejszenie udziału tej grupy ludności. Wiek produkcyjny osiągają coraz mniej liczne roczniki 18-latków, a jednocześnie zmniejsza się również liczba osób w wieku tzw. niemobilnym, czyli 50 lat i powyżej. W 2018r. udział ludności Łomży w tym wieku w ogólnej liczbie ludności miasta wynosił 24,0%, w 2017r. - 24,3%, w 2016r. - 24,8%, w 2015r - 25,2%, w 2014 r. - 25,6% i cały czas zmniejsza się.

Syntetycznym miernikiem obrazującym wydolność systemu zabezpieczenia społecznego jest współczynnik obciążenia demograficznego ogółem, pokazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Z perspektywy systemów zabezpieczenia społecznego istotne jest także to, jak kształtuje się współczynnik obciążenia osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej; mężczyźni w wieku 65 lat i więcej), które są przede wszystkim beneficjentami różnego rodzaju świadczeń społecznych. W 2010r. na 100 osób w wieku produkcyjnym na terenie Łomży przypadało 48,4 osoby (56,5 kobiet i 40,6 mężczyzn) w wieku nieprodukcyjnym, w 2011r. odpowiednio – 47,5 osoby (55,9 kobiet i 39,3 mężczyzn), w 2012r. odpowiednio – 48,9 osoby (59,4 kobiet i 40,5 mężczyzn), w 2013r. odpowiednio – 50,6 osoby (61,1 kobiet i 40,6 mężczyzn), w 2014r. 52,1 osoby (63,2 kobiet i 41,7 mężczyzn), w 2015r. 53,9 osoby (66,2 kobiet i 42,4 mężczyzn), w 2016 r. 55,9 osoby (69,4 kobiet i 43,5 mężczyzn), w 2017r. 58,2 osoby (72,9 kobiet i 44,8 mężczyzn), i w 2018r. 59,1 osoby (74,2 kobiet 45,3 mężczyzn). Według GUS wskaźnik ten w Polsce zmniejszył się w latach 2010-2011, ale już od 2012 roku systematycznie wzrasta.

Zmiany demograficzne obserwowane w ostatnich latach, w tym wzrost liczby urodzeń, mogą wskazywać na przełom w dotychczasowym rozwoju ludności na terenie działania PUP w Łomży. Jednakże perspektywa szybkiego wyjścia z depresji urodzeniowej jest odległa. Niski poziom dzietności kobiet i wysoki poziom tzw. emigracji zarobkowej powodują, że perspektywy rozwoju demograficznego nie są korzystne zarówno z punktu widzenia rynku pracy jak i systemu zabezpieczenia społecznego. W ostatnich latach bardzo wyraźnie rysuje się wysoki poziom bierności zawodowej wśród osób zamieszkałych w mieście Łomży, co powoduje, że różnica pomiędzy populacjami aktywnych i biernych zawodowo zmniejsza się. Wzrost bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emerytury, renty i świadczenia przedemerytalne przez coraz liczniejszą grupę osób, które nabywają uprawnienia do ww. świadczeń. Na bierność zawodową mają również wpływ programy socjalne: m.in.

³ Liczbę ludności podano na podstawie publikacji ze strony <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-oraz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-w-2018-r-stan-w-dniu-30-vi,6,24.html> Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2018 r. Stan w dniu 30 VI 2018

rządowy program 500+, które powodują zmniejszenie aktywności zawodowej kobiet, ponieważ bardziej opłaca się pobierać pieniądze z różnych programów, niż pracować za minimalne wynagrodzenie.

Wielkość populacji osób bezrobotnych oraz poziom stopy bezrobocia w mieście Łomża w latach 2009-2018 przedstawia Tabela Nr 2.

Tabela Nr 2

Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia w latach 2009 – 2018.

Stan na koniec okresu

Rok	Liczba bezrobotnych w Łomży		Stopa bezrobocia w Łomży %
	Ogółem	Kobiety	
2009	3 487	1 751	15,2
2010	3 653	1 873	15,8
2011	3 859	1 979	16,4
2012	3 976	1 959	16,8
2013	4 095	1 978	17,0
2014	3 751	1 806	15,6
2015	3 156	1 546	13,4
2016	2 878	1 432	12,2
2017	2 318	1 213	9,6
2018	2 062	1 099	8,6

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01 dot. miasta Łomża za grudzień 2009r., 2010r., 2011r., 2012r., 2013r., 2014r., 2015r., 2016 r., 2017r i 2018r obliczenia własne.

Liczba bezrobotnych w mieście Łomży zwiększała się do końca 2013 roku. W następnych latach zmniejszała się, by na koniec 2018 roku osiągnąć poziom 2062 osoby. W omawianym przedziale czasowym początkowo zanotowano wzrost wartości stopy bezrobocia z 15,2% w 2009 roku do poziomu 16,8% na koniec 2013 roku, a następnie konsekwentny spadek jej wartości aż do poziomu 8,6% na koniec 2018 roku.

Podobnie ewoluowała liczba bezrobotnych kobiet na miejskim rynku pracy. Do końca 2013 roku obserwowano jej wzrost, by w latach 2014 – 2018 zanotować zmniejszenie o 879 osób, czyli 44,4%, do poziomu 1099.

Analiza wielkości bieżących rejestracji („napływu”) i wyłączeń („odpływu”) w ewidencji bezrobotnych w latach 2014 - 2018 wykazuje tendencję malejącą w przypadku „napływu” bezrobotnych, z wyjątkiem roku 2016, gdy zwiększył się w porównaniu do 2015 roku, natomiast „odpływy” są porównywalne w powyższym przedziale czasu.

Tabela Nr 3 przedstawia wielkość „napływu” i „odpływu” wraz przyczynami z bezrobocia w latach 2014 – 2018 w Łomży.

Tabela Nr 3

„Napływ” i przyczyny „odpływu” z bezrobocia w latach 2014 – 2018r.

Wyszczególnienie		Osoby z Łomży					
		2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	
"Napływ"		4065	3876	3904	3678	3554	
"Odpływ"		4409	4471	4182	4238	3810	
z tego z przyczyn	podjęcia pracy od początku roku	2143	2327	2310	2210	1996	
	z tego	niesubsydiowanej	1789	1845	1728	1593	1562
		subsydiowanej	354	482	582	617	434
	z tego	prac interwencyjnych	44	105	121	129	103
		robót publicznych	87	106	120	95	80
		podjęcia działalności gospodarczej	91	86	69	50	55
		podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	100	118	107	98	63
		innych	32	67	165	245	133
		rozpoczęcia szkolenia	55	52	29	29	19
		rozpoczęcia stażu	504	325	305	314	192
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	47	67	65	66	65	
	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	41	39	51	135	84	
	nie potwierdzenia gotowości do pracy	885	721	549	636	772	
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	432	411	389	428	366	
	podjęcia nauki	16	24	14	13	12	
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	27	21	36	26	20		

osiągnięcia wieku emerytalnego	38	57	43	111	58
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	65	77	68	21	41
innych	156	350	323	249	185

Źródło: MPiPS-01 dot. miasta Łomża za lata 2014-2018.

Podstawowym powodem wyłączenia osób bezrobotnych z ewidencji były podjęcia pracy, nie potwierdzenie gotowości do pracy, dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego oraz rozpoczęcie stażu.

2. Aktualna sytuacja na łomżyńskim rynku pracy

1. Poziom bezrobocie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży w końcu marca 2019 roku wyniosła 3359 osób (w tym 1790 kobiet) i była niższa od liczby bezrobotnych zarejestrowanych na koniec marca 2018 roku o 654 osoby (liczba kobiet zmniejszyła się o 269 osób) tj. o 16,3%. To najniższa od 1991 roku liczba bezrobotnych odnotowana na koniec marca. Natomiast w porównaniu do stanu na koniec miesiąca poprzedniego poziom bezrobocia zmniejszył się o 249 osób tj. 6,9%.

Do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się 398 bezrobotnych, w tym 325 nie posiadało prawa do zasiłku. Wśród rejestrujących się w marcu 2019 roku 19 osób pracowało za granicą, w tym w Wielkiej Brytanii – 10, w Niemczech – 4 (1 z zasiłkiem transferowym), Islandii – 2 (1 z zasiłkiem transferowym), Holandii – 2 i Grecji – 1. W okresie sprawozdawczym wyrejestrowano 647 osób bezrobotnych z następujących przyczyn:

- podjęcia pracy – 344, w tym podjęcia pracy subsydiowanej – 90,
- rozpoczęcia stażu – 88,
- rozpoczęcia prac społecznie-użytecznych – 11,
- odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI – 6,
- nie potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – 97,
- dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego – 74,
- osiągnięcia wieku emerytalnego – 6,
- innych – 21.

Bezrobotni z miasta Łomży stanowili 61,7% wszystkich zarejestrowanych osób w urzędzie i było ich 2073.

Z przyczyn zakładów pracy status bezrobotnego uzyskała 1 osoba. Na koniec marca 2019 roku ta kategoria bezrobotnych stanowiła 1,1% wszystkich zarejestrowanych w ewidencji urzędu i liczyła 36 osób.

W omawianym miesiącu sprawozdawczym do urzędu wpłynęły 244 oferty pracy, w tym oferty pracy subsydiowanej stanowiły 54,9%.

Zanotowany spadek bezrobocia związany jest m.in. z mniejszą liczbą rejestracji osób bezrobotnych, większą liczbą podjęć pracy i rozpoczęciem kierowania bezrobotnych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

2. Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia na obszarze działania dla PUP w Łomży na koniec marca 2019 roku kształtowała się na poziomie 7,7%. Dla miasta Łomży stopa bezrobocia wyniosła 8,6% a dla Powiatu Łomżyńskiego – 6,5%. Wskaźnik obliczono na podstawie danych GUS o liczbie czynnych zawodowo ogółem (44,4 tys. osób, w tym miasto Łomża 24,4 tys., Powiat Łomżyński 20,0 tys.) dla obszaru PUP w Łomży, aktualnych na koniec lutego 2019 roku.

3. Wybrane kategorie bezrobotnych

3.1. Kobiety

W końcu marca 2019 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet wynosiła 1790 osób i była niższa o 46 osób w porównaniu do poprzedniego miesiąca. Bezrobotne kobiety stanowiły 53,3% ogółu bezrobotnych.

Bezrobotne z Miasta Łomży stanowiły 62,0% populacji kobiet zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy i było ich 1110.

3.2. Zamieszkali na wsi

W końcu marca 2019 roku liczba bezrobotnych mieszkających na wsi wynosiła 1135 osób (w tym 591 kobiet) i była niższa o 114 osób w stosunku do stanu na koniec poprzedniego miesiąca. Bezrobotni zamieszkali na wsi stanowili 33,8% ogółu zarejestrowanych w ewidencji urzędu. W analogicznym okresie 2018 roku bezrobotni mieszkający na wsi stanowili 35,7% bezrobocia rejestrowanego. 136 osób z terenów wiejskich posiadało prawo do zasiłku. Stanowiły one 30,5% uprawnionych do świadczeń. Na koniec marca 2018 roku 31,7% populacji z prawem do zasiłku to osoby zamieszkałe na wsi.

3.3. Posiadający prawo do zasiłku

W marcu 2019 roku zmniejszyła się o 83 osób liczba bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku. W końcu omawianego miesiąca wielkość tej subpopulacji wyniosła 446 osób (w tym 216 kobiet) i była niższa o 119 osób od stanu na koniec marca 2018 roku. Bezrobotni z prawem do zasiłku stanowili w końcu omawianego miesiąca 13,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, czyli o 0,8 punktu procentowego więcej niż na koniec analogicznego okresu roku ubiegłego.

4. Podjęcia pracy

W marcu 2019 roku pracę podjęły 344 osoby bezrobotne tj. o 89 więcej niż w ubiegłym miesiącu.

5. Przeciwdziałanie bezrobociu

5.1. Roboty publiczne

Do robót publicznych skierowano 17 osób bezrobotnych, w tym 6 pozostawało bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 8 pochodziło z Łomży.

5.2. Prace interwencyjne

Do wykonywania prac interwencyjnych skierowano 32 osoby bezrobotne, w tym 6 pozostawało bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 19 pochodziło z Łomży.

5.3. Dotacje i refundacje

W marcu 2019 roku podpisano 19 umów o udzielenie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek: 15 w usługach (usługi remontowo-budowlane – 3, myjnia samochodowa – 1, usługi szewskie – 1, usługi dekarские – 1, mobilne pranie tapicerek – 1, montaż wygradzeń metalowych – 1, serwis sprzętu medycznego – 1, usługi elektryczne – 1, usługi weterynaryjne – 1, usługi fotograficzne – 1, biuro rachunkowe – 1, wynajem przyczep – 1 i agencja reklamowa – 1), 2 w handlu (sklep mięsny – 1, sklep spożywczy – 1) i 2 w produkcji (zakład stolarski – 1, cukiernia – 1).

W marcu 2019 roku podpisano 10 umów z lokalnymi pracodawcami na refundację części kosztów wyposażenia 10 stanowisk pracy (pracownik gospodarczy – 3, pracownik produkcyjny – 2, sprzedawca – 2, magazynier – 1, specjalista ds. sprzedaży – 1 i przedstawiciel handlowy – 1).

Na dodatkowe miejsca pracy skierowano 4 osoby bezrobotne na stanowiska: pracownik produkcyjny – 2, pracownik budowlany – 1 i sprzedawca – 1. Wśród skierowanych 2 pochodziło z Łomży.

5.4. Staże

W marcu 2019 roku skierowano na staże zawodowe u lokalnych pracodawców 88 osób bezrobotnych, w tym 22 pozostawały bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 50 pochodziło z Łomży.

5.5. Szkolenia

W marcu 2019 roku na nie skierowano na szkolenie żadnej osoby bezrobotnej.

5.6. Bony zatrudnieniowe

W marcu 2019 roku nikt nie podjął pracy w ramach bonu zatrudnieniowego.

5.7. Bony na zasiedlenie

W marcu 2019 roku 13 osób podjęło pracę w ramach bonu na zasiedlenie, w tym żadna nie pozostawała bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 5 pochodziło z Łomży.

5.8. Dofinansowanie wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia

W marcu 2019 roku nikt nie podjął pracy w ramach dofinansowania bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

5.9 Refundacja pracodawcom i przedsiębiorcom kosztów zatrudnienia skierowanych osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia

W marcu 2019 roku pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia skierowanych osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia podjęło 5 osób bezrobotnych. Wśród skierowanych 3 pochodziły z Łomży.

5.10. Dodatki aktywizacyjne

W marcu 2019 roku na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyznano 25 bezrobotnym dodatek aktywizacyjny z tytułu podjęcia z własnej inicjatywy zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Na koniec omawianego okresu sprawozdawczego 41 osób (w tym 20 kobiet) było uprawnionych do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego.

5.11 Osoby objęte Indywidualnym Planem Działania

W marcu 2019 roku przygotowano 422 osobom bezrobotnym (w tym 199 kobietom) Indywidualne Plany Działania. W końcu miesiąca sprawozdawczego 3471 osób bezrobotnych (w tym 1907 kobiet) realizowało IPD.

5.12 Profile pomocy

W marcu 2019 roku 455 osobom bezrobotnym (w tym 239 kobietom) ustalono profil pomocy. Na koniec omawianego okresu 3167 osób bezrobotnych miało ustalony profil pomocy, w tym: 109 profil I, 1955 profil II, 1103 profil III.

6. Zgłoszenia zwolnień

W marcu 2019 roku nie odnotowano zwolnień w ramach zwolnień grupowych.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy na obszarze działania PUP w Łomży w końcu marca 2019 roku

Wyszczególnienie	PUP	Miasto Łomża	Powiat Łomżyński	Udział Miasta Łomży w ogółem	Udział Powiatu Łomżyńskiego w ogółem	
Liczba bezrobotnych	3 359	2 073	1 286	61,7	38,3	
w tym z prawem do zasiłku	446	285	161	63,9	36,1	
Liczba kobiet	1 790	1 110	680	62,0	38,0	
Zwolnieni z przyczyn zakładów pracy	36	25	11	69,4	30,6	
Zamieszkali na wsi	1 135	0	1 135	0,0	100,0	
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	131	70	61	53,4	46,6	
Cudzoziemcy	52	51	1	98,1	1,9	
Bez kwalifikacji zawodowych	1 139	656	483	57,6	42,4	
Bez doświadczenia zawodowego	697	384	313	55,1	44,9	
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	622	369	253	59,3	40,7	
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	2 814	1 711	1 103	60,8	39,2	
z tego	do 30 roku życia	1 005	515	490	51,2	48,8
	w tym: do 25 roku życia	440	198	242	45,0	55,0
	długotrwale bezrobotni	1 629	976	653	59,9	40,1
	powyżej 50 roku życia	889	605	284	68,1	31,9
	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	12	8	4	66,7	33,3
	posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	685	393	292	57,4	42,6
	posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0	0	0	-	-
	niepełnosprawni	271	199	72	73,4	26,6
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w miesiącu	244	134	110	54,9	45,1	
w tym niewykorzystane	95	34	61	35,8	64,2	
Podjęcia pracy ogółem	344	198	146	57,6	42,4	
w tym praca subsydiowana	90	44	46	48,9	51,1	
Stopa bezrobocia w %	7,7*	8,6*	6,5*	-	-	

* - wartości nie weryfikowane przez GUS

3. Sytuacja na rynku pracy osób w wieku do 30 roku życia

O tym, że najtrudniej na rynku pracy mają młodzi dopiero zaczynający karierę, mówi się od paru lat. Na całym świecie bezrobocie wśród ludzi młodych jest wyższe niż przeciętne. W pewnym sensie to normalne. Młodzi mają zwykle wsparcie rodziny, więc nie muszą intensywnie szukać pracy. Wolny czas poświęcają na podnoszenie kwalifikacji, poszukują lepszych ofert lub po prostu przedłużają sobie beztrudną młodość. Ale jeśli "młode bezrobocie" wynosi prawie 25%. - a tak się dzieje obecnie w Łomży - sytuacja staje się poważna.

Ludzie młodzi stanowią znaczącą grupę społeczeństwa, która może odegrać ważną rolę w społecznym i gospodarczym rozwoju regionów. Jednakże ich aktywność społeczna i zawodowa jest mocno zróżnicowana. Z jednej strony występuje grupa młodych osób, dla których nowe warunki prawno-ekonomiczne tworzą duże możliwości zdobycia i utrwalenia dobrej pozycji społecznej, zawodowej, bytowej oraz samorealizacji, z drugiej zaś są młodzi ludzie, którzy - mimo posiadanego wykształcenia i chęci podjęcia pracy - mają ograniczone szanse na pracę, własne mieszkanie, samorealizację.

Przystępując do szczegółowej analizy sytuacji na łomżyńskim rynku pracy ludzi młodych, należy podkreślić, że grupa ta jest niejednorodna. Zbiorowość osób młodych, określonych tu jako ludność w wieku 18-30 lata, jest zróżnicowana pod względem wieku, poziomu ukończonego wykształcenia i kontynuowanej edukacji, co ma związek z poszczególnymi grupami (kohortami) osób w danym wieku przechodzącymi przez wspólne lub wybrane typy edukacji, ściśle ze sobą skorelowane i ustawione w odpowiedniej kolejności.

Część osób aktywizuje się na rynku pracy po raz pierwszy w ramach praktyk szkolnych, część wkracza już w pełni samodzielnie na rynek pracy tuż po ukończeniu ustawowego wieku edukacji szkolnej, kończąc naukę na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej lub szkoły średniej, część kontynuuje naukę na kolejnych szczeblach edukacji, stopniowo wchodząc na rynek pracy po ukończeniu określonego typu szkoły.

W analizowanej zbiorowości ludzi młodych, grupa w wieku 25-29 lat, to w zdecydowanej większości są już osoby, które ukończyły edukację formalną w ramach pewnego ciągłego cyklu nauki. Co zatem oczywiste dla tak zdefiniowanej całej zbiorowości osób młodych (18-29 lata), wraz z wiekiem wzrasta zarówno populacja aktywnych na rynku pracy, w tym pracujących, jak i wskaźniki opisujące zarówno poziom aktywności zawodowej, jak i zatrudnienia. Natomiast wskaźnik natężenia bezrobocia jest najwyższy dla zbiorowości osób w wieku 18-24 lat, co wynika z aktywizacji (wkroczenia po raz pierwszy na rynek pracy) grupy osób kończących naukę. W miarę przechodzenia do starszej grupy wieku, stopa bezrobocia obniża się, co wynika po części z podejmowania pracy przez te osoby, a częściowo, z powrotu do bierności zawodowej – ze względu m.in. na kontynuowanie dalszej edukacji lub podejmowanie obowiązków rodzinnych.

Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych, w tym osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz wielkość stopy bezrobocia w Łomży w ostatnich latach przedstawia tabela Nr 4.

Tabela Nr 4

Liczba bezrobotnych i bezrobotnych do 30 roku życia oraz stopa bezrobocia w latach 2009 – 2018

Stan na koniec okresu

Rok	Liczba bezrobotnych w Łomży		Liczba bezrobotnych do 30 roku życia w Łomży		% udział bezrobotnych do 30 roku życia do ogółem bezrobotnych	Stopa bezrobocia w Łomży %
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety		
2009	3 487	1 751	1 323	680	37,9	15,2
2010	3 653	1 873	1 389	750	38,0	15,8
2011	3 859	1 979	1 393	776	36,1	16,4
2012	3 976	1 959	1 339	711	33,7	16,8
2013	4 095	1 978	1 334	687	32,6	17,0
2014	3 751	1 806	1 163	582	31,0	15,6
2015	3 156	1 546	921	480	29,2	13,4
2016	2 878	1 432	783	432	27,2	12,2
2017	2 318	1 213	665	406	28,7	9,6
2018	2 062	1 099	514	314	24,9	8,6

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01 dot. miasta Łomża za grudzień 2009r., 2010r., 2011r., 2012r., 2013r., 2014r., 2015r., 2016r., 2017r. i 2018r. obliczenia własne.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyodrębniła i objęła dodatkowymi działaniami grupę osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do niej m.in. bezrobotni do 30 roku życia. Liczba bezrobotnych do 30 roku życia zwiększała się do końca 2011 roku, następnie cały czas zmniejszała się, by na koniec 2018 roku osiągnąć wartość 514. W końcu 2017r. osoby do 30 roku życia z Łomży stanowiły 28,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a na koniec 2018r. – 24,9%.

Dokonując analizy sytuacji bezrobotnych kobiet należy stwierdzić, iż liczba zarejestrowanych kobiet także od 2009r. do 2012r. wzrastała. Natomiast od 2013r. liczba ta maleje. Natomiast udział bezrobotnych kobiet do 30 roku życia zwiększył się o 9,7 punktów procentowych z poziomu 51,4% na koniec 2009 do poziomu 61,1% na koniec 2018 roku w omawianej grupie wiekowej. W końcu 2018 liczba bezrobotnych kobiet w wieku do 30 roku życia wynosi 314 osób, co stanowi 28,6% ogółu bezrobotnych kobiet z Łomży.

W ostatnich latach prawie połowa populacji kobiet nie mogła znaleźć pracy. Paradoksalnie wykształcenie oczekujących na pracę kobiet jest wyższe niż mężczyzn i nie zależy to od miejsca zamieszkania. Składa się na to wiele przyczyn: mniejsza liczba

zawodów wykonywanych przez kobiety, postrzeganie przez pracodawców w kategorii osób mniej dyspozycyjnych; czynniki kulturowe, przyzwalające na bezrobocie kobiet, jako „strażniczek domowego ogniska” czy obniżający się preferowany wiek kobiet – młode, o wysokich kwalifikacjach i dużym doświadczeniu. Należy jednak zwrócić uwagę, że bardzo istotną i znaczącą wręcz determinującą w wielu przypadkach przyczyną trudności kobiet w uzyskaniu zatrudnienia jest wpływ programów socjalnych: m.in. rządowy program 500+, który wpłynął bardzo negatywnie na aktywność zawodową kobiet. Wśród tej kategorii bezrobotnych utrzymało się przekonanie, że bardziej opłaca się pobierać pieniądze z programu społecznego, niż podjąć zatrudnienie za minimalne wynagrodzenie.

Tabela Nr 5 przedstawia strukturę bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy.

Tabela Nr 5

Struktura bezrobotnych do 30 roku życia wg czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy w latach 2014 – 2018

Opis		2014r.		2015r.		2016r.		2017r.		2018r.	
		Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia
Czas pozostawania bez pracy	do 1	352	144	305	103	253	88	270	103	270	73
	1 - 3	653	300	531	232	501	176	413	159	384	127
	3 - 6	535	226	454	172	477	157	362	126	365	100
	6 - 12	566	171	526	169	499	149	356	101	368	86
	12 - 24	711	175	494	124	483	128	392	86	282	77
	pow. 24	934	147	846	121	665	55	525	90	393	51
Wykształcenie	wyższe	650	345	546	259	532	197	454	171	397	140
	policealne i śr. zaw.	888	254	755	189	681	180	566	163	472	113
	średnie ogół.	375	201	334	180	330	174	273	130	279	131
	zasad. zaw.	904	149	739	114	635	88	476	74	443	52
	gimnaz. i poniżej	934	214	782	179	700	144	549	127	471	78
Staż pracy ogółem	do 1 roku	601	359	542	305	533	272	486	236	407	194
	1 - 5	802	301	709	236	693	231	578	209	549	180
	5 - 10	507	43	433	34	402	35	304	25	289	10
	10 - 20	589	1	472	0	424	1	306	0	299	0
	20 - 30	467	x	381	x	346	x	239	x	203	x
	pow. 30	159	x	141	x	111	x	83	x	75	x
	bez stażu	626	459	478	346	369	244	322	195	240	130
Ogółem		3 751	1 163	3 156	921	2 878	783	2 318	665	2 062	514

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01 Załącznik nr 1 dot. miasta Łomża za IV kwartał 2014r., 2015r., 2016r., 2017r. i 2018r.

Czas pozostawania bez pracy w przypadku osób do 30 roku życia jest zdecydowanie dłuższy niż dla bezrobotnych w pozostałych grupach wiekowych z wyjątkiem bezrobotnych do 50 roku życia. W liczbie bezrobotnych do 30 roku życia aż 41,6%, tj. 214 osób pozostaje bez pracy powyżej 6 miesięcy od momentu zarejestrowania się.

Z analiz przeprowadzonych wynika, iż w grupie bezrobotnych do 30 roku życia przeważają osoby, które nie posiadają doświadczenia zawodowego (25,3%), lub doświadczenie to jest niewielkie (do 5 lat pracy – 72,8%), niewystarczające lub nieadekwatne do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców. Jest to bardzo niepokojące zjawisko, ponieważ ta część młodych mieszkańców naszego regionu swój start zawodowy rozpoczyna od statusu bezrobotnego.

Osoby poniżej 30 roku życia są zdecydowanie lepiej wykształcone niż pozostali bezrobotni. W końcu 2018r. wśród tej grupy wiekowej 15,2% posiadało zaledwie wykształcenie gimnazjalne lub poniżej, a kolejne 10,1% legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym, 25,5% - średnim ogólnokształcącym, 22,0% wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Na przeciwnym biegunie tej struktury znaleźli się bezrobotni z wykształceniem wyższym, których udział w

ogólnej liczbie bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia był największy, rzędu 27,2%. Z drugiej strony osoby w omawianej grupie wiekowej nie posiadają doświadczenia zawodowego. W liczbie bezrobotnych poniżej 30 roku życia jest niemal 25,3% osób bez doświadczenia zawodowego, a kolejne 37,8% ma doświadczenie do 1 roku i 35,0% ma doświadczenie od 1 roku do 5 lat.

Ukończenie studiów wyższych nie jest niestety gwarancją znalezienia zatrudnienia w Łomży. Niejednokrotnie okazuje się bowiem, że wiedza i umiejętności nabyte podczas studiów nie pokrywają się z wymaganiami i oczekiwaniami łomżyńskiego rynku pracy.

Trzeba stwierdzić, że polska szkoła dostarcza na rynek pracy absolwentów bez umiejętności praktycznych. Zmniejszająca się ilość zakładów pracy ogranicza szanse na odbycie praktyki zawodowej. Do tych trudności dochodzą tradycje rodzinne w zakresie kształcenia, miejsce zamieszkania i sytuacja materialna. Większą dozę optymizmu na znalezienie pracy wykazują absolwenci szkół wyższych; bardziej pesymistyczni są natomiast młodzi z terenów wiejskich. Mechanizmy, które mają pomóc w przewyżczeniu widma bezrobocia, niestety, nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Składa się na to wiele przyczyn, z których mentalność, stereotyp bezrobotnego i niezadowalający status ekonomiczny należą do najważniejszych. Niejakim optymizmem napawa fakt, że absolwenci coraz lepiej poznają mechanizmy działania rynku pracy i tym samym są bardziej skłonni do przekwalifikowania czy podwyższania dotychczasowego wykształcenia, upatrując w tym możliwości pozyskania pracy. Ponadto do osób młodych kierowane są programy finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, w ramach których młody bezrobotny może odbyć staż zawodowy, podjąć pracę w ramach prac interwencyjnych, bonu na zasiedlenie lub rozpocząć działalność gospodarczą na własny rachunek, a przed skorzystaniem z tych form pomocy jest objęty pośrednictwem pracy i doradztwem zawodowym. Ponadto osoby do 29 roku życia objęte zostały Gwarancjami dla Młodzieży, w ramach których urząd pracy ma obowiązek zapewnić im ofertę zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub stażu w okresie do 4 miesięcy od dnia rejestracji.

Według badań statystycznych w PUP w Łomży, zjawiska bieżących rejestracji (napływu) i wyłączeń (odpływu) z ewidencji, w ciągu lat 2014 - 2018 wykazują systematyczną tendencję malejącą i podlegają silnym wahaniom sezonowym. „Tabela nr 6 przedstawia „napływ” i przyczyny „odpływu” z bezrobocia osób do 30 roku życia w latach 2014 – 2018 z Łomży.

Tabela Nr 6

„Napływ” i przyczyny „odpływu” z bezrobocia osób do 30 roku życia w latach 2014 – 2018r.

Wyszczególnienie		Osoby z Łomży do 30 roku życia					
		2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	
"Napływ"		1892	1785	1580	1563	1361	
"Odpływ"		2063	2027	1718	1681	1512	
z tego z przyczyn	podjęcia pracy od początku roku	903	1044	931	850	778	
	z tego	niesubsydiowanej	771	813	648	535	552
		subsydiowanej	132	231	283	315	226
	z tego	prac interwencyjnych	16	45	37	37	38
		robót publicznych	25	43	42	30	28
		podjęcia działalności gospodarczej	43	47	28	19	29
		podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	46	61	33	30	19
		innych	0	35	143	199	112
		rozpoczęcia szkolenia	26	25	16	11	7
	rozpoczęcia stażu	332	207	168	166	123	
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	4	8	3	3	9	
	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	17	18	21	46	37	
	nie potwierdzenia gotowości do pracy	414	345	261	286	313	
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	160	169	152	177	118	
	podjęcia nauki	15	22	14	13	12	
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych	2	1	3	3	2	
	innych	190	188	149	126	113	

Źródło: MPiPS-01dot. miasta Łomża za lata 2014-2018.

Podstawowym powodem wyłączeń młodych ludzi z ewidencji bezrobotnych były podjęcia pracy, rozpoczęcia stażu oraz nie potwierdzenie gotowości do pracy i dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego. Urząd w miarę swoich możliwości oferował młodym osobom pracę lub obejmował działaniami aktywizującymi w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Liczebność populacji beneficjentów tego programu jest uzależniona od wielkości środków finansowych jakimi dysponuje w danym roku na aktywizację tej kategorii bezrobotnych oraz od wyboru realizowanych form wsparcia.

W 2017r. różnego rodzaju aktywnymi programami rynku pracy objętych zostało 495 bezrobotnych do 30 roku życia, co stanowiło 29,4% odpływu bezrobotnych w tym okresie, a w 2018r. objęto 365 młodych bezrobotnych, co stanowiło 24,1% odpływu bezrobotnych w tym okresie.

W ogólnej liczbie osób skierowanych w ramach aktywnych form najwięcej osób młodych zostało skierowanych na staż.

W 2018 roku osoby do 30 roku życia mogły również skorzystać z innych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu skierowanych wyłącznie do nich takich jak: bon szkoleniowy, bon stażowy, bon na zasiedlenie, bon zatrudnieniowy i refundacja kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne osób do 30 roku życia.

Ciągle jednak trudna sytuacja na miejskim rynku pracy motywuje także co aktywniejsze jednostki do szukania szczęścia w innych zakątkach kraju, jak również za granicą. W efekcie liczba ludności Łomży nie zwiększa się. Oferty kształcenia zgłaszane przez działające w pobliższej Łomży uczelnie nie zawsze idą w parze z faktycznym zapotrzebowaniem, dlatego też młodzi ludzie z tych terenów wyjeżdżają rozpoczynając studia w większych ośrodkach miejskich (Warszawa, Olsztyn, Białystok) i zwykle tam już zostają, a tylko nieliczni decydują się na powrót. Ponadto coraz więcej osób nie mając perspektyw na znalezienie pracy na terenie swego miejsca zamieszkania, ani też w sąsiednich powiatach, wyjeżdża za granicę – popularne kierunki to Anglia, Islandia, Irlandia, Niemcy, Belgia, Holandia, Norwegia.

Reasumując. Podstawowymi barierami w podjęciu zatrudnienia przez osoby do 30 roku życia z Łomży, według przeprowadzonych badań ankietowych i dokonanej analizy statystyk, są:

- niechęć pracodawców łomżyńskich do zatrudniania osób bez doświadczenia zawodowego;
- utrzymujące się niedopasowanie kwalifikacji młodych osób do potrzeb pracodawców, z uwzględnieniem zróżnicowania regionalnego, powodujące zasadnicze trudności na rynku pracy. System edukacji jest niedostosowany do potrzeb rynku pracy. Młodzi ludzie studiują, zdobywając kwalifikacje, na które nie ma zapotrzebowania;
- niewystarczająca motywacja młodych ludzi do podejmowania działań i szukania pracy;
- zbyt wygórowane oczekiwania poszukujących pracy;
- blokada ścieżki awansu młodego pokolenia. Gospodarka na terenie Łomży, mimo wzrostu, nie tworzy wystarczającej liczby miejsc pracy;
- niedostateczne umiejętności z zakresu autoprezentacji, profesjonalnego przygotowania dokumentów aplikacyjnych i prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych,
- osoby bezrobotne do 30 roku życia trudności ze znalezieniem pracy widzą przede wszystkim w braku doświadczenia zawodowego (39,2%). Czynnikiem istotnym w ich przypadku są także: brak ofert pracy w swoim zawodzie (34%), sprawowanie opieki nad dzieckiem 18,6%,
- wciąż za mało elastyczne są przepisy kodeksu pracy, za wysokie podatki i składki obciążające koszty pracy. Wysokie koszty utrzymania małych firm (wysokie koszty wynajmu powierzchni biurowych i handlowych);
- niski poziom płac powodujący podejmowanie zatrudnienia w szarej strefie lub skutkujący nieaktywnością zawodową;
- zapewnione utrzymanie przez świadczenia społeczne lub dochody innych członków gospodarstw domowych;
- ograniczone możliwości zbytu na produkty i usługi na rynku lokalnym;
- brak środków finansowych na rozpoczęcie pracy na własny rachunek lub niedostateczna ilość kapitałów własnych oraz wysokie koszty kredytów inwestycyjnych;
- brak środków finansowych na zakup rzeczy lub usługi ułatwiającej wdrożenie do pracy;

Skutki bezrobocia wśród osób do 30 roku życia, to:

- brak wiary w sens edukacji i w możliwość stabilizacji życiowej i przeświadczenie, że ich kwalifikacje, energia, siły są marnowane;
- utrzymujący się niski przyrost naturalny i problemy związane z systemem emerytalnym;
- zmniejszenie aktywności zawodowej kobiet w wyniku rządowego programu 500+, obserwuje się prymat zasiłku socjalnego, społecznego nad podjęciem pracy;
- migracje młodzieży, zarówno do większych ośrodków, poza województwo i zagranicę. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem w kontekście planowanych inwestycji jest odpływ wykwalifikowanej i wykształconej kadry, który w konsekwencji pogłębia już istniejące dysproporcje w rozwoju regionu w stosunku do reszty kraju;
- pogorszenie standardu życia;
- problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu;
- izolacja społeczna;
- ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym;
- narastające często poczucie bezsilności;
- pozbawienie możliwości nabywania dóbr, które są symbolem statusu ekonomicznego młodego człowieka;
- wzrost przestępczości wśród młodych mieszkańców Łomży;
- zwiększenie się zjawisk niepożądanych (alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa, kradzieże, rozwody itp.);
- duże koszty świadczeń socjalnych;
- praca w „szarej strefie” często pozostaje jedynym sposobem na utrzymanie siebie i rodziny na akceptowalnym poziomie materialnym.

Na podstawie badań ankietowych można stwierdzić, iż osoby bezrobotne do 30 roku życia od oczekują od urzędu oferty pracy - 51,5% badanych; oferty pracy w wyuczonym zawodzie - 34%, dotacji na założenie działalności gospodarczej - 14,4%, stażu - 10,3%. Wśród tej grupy najwięcej osób zadeklarowało chęć dalszej nauki, aby podnieść swoją wartość na rynku pracy - 46,4%, duży odsetek dopuszcza też zmianę zawodu, aby zwiększyć swoje szanse na znalezienie pracy. Jako największą przeszkodę w podjęciu pracy wskazują brak doświadczenia zawodowego - 39,2%.

3. Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych na terenie miasta Łomża

Na łomżyńskim rynku pracy, w ciągu ostatnich lat, nastąpiła znaczna poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, na którą niewątpliwie wpływ miało duże zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, które wynikało z otrzymywanego przez nich wsparcia. Zjawisko to odnotowano w całej Polsce.

Dane średnioroczne za 2017 r.⁴ dla osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym ogłoszone przez GUS kształtują się następująco:

- współczynnik aktywności zawodowej: 28,9%;
- wskaźnik zatrudnienia: 26,3%;
- stopa bezrobocia: 9,3%.

Od 2007 roku odnotowuje się znaczny wzrost współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, szczególnie tych w wieku produkcyjnym. Podczas gdy w 2007 roku współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wynosił 22,6%, w 2008 r. – 23,9%, w 2009 r. - 24,6%, to w 2010 roku wynosił 25,9%, w 2011 wzrósł do 26,4%. Według najnowszych danych przeliczonych w oparciu o nowe bilanse ludności po Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 r. i opartych o nową metodologię BAEL - w 2010 r. współczynnik aktywności zawodowej wynosił 25,7%, w 2011 wzrósł do 26,3%, w 2013 roku 27,3%, w 2014r. 27,1%, w 2015 r. 25,9%, w 2016 r. 26,8%, a w 2017 r. wzrósł do poziomu 28,9%. Udział pracujących wśród osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym w roku 2017 osiągnął wartość 26,3% (w 2016r. - 23,7%, w 2015 r. - 22,5%, w 2014r. 22,8%, w 2013r. - 22,4%, w 2012 r. – 23,0%, w 2011 r. – 22,2%). Stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym w 2017 r. zmniejszyła się do poziomu 9,3% (w 2016r. - 11,6%, w 2015r. - 13,0%(w 2014r. –16,1%, w 2013r. – 17,9%, w 2012 r. – 16,2%, w 2011 r. – 15,5%). W 2017 roku aktywnych zawodowo było 17,6% osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej, a udział osób pracujących wśród osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej w 2017 roku wynosił 16,1%, stopa bezrobocia 8,4%.

W Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji (SODiR), prowadzonym przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w końcu grudnia 2018 r. zarejestrowanych było łącznie 251,5 tys.⁵ osób niepełnosprawnych, w tym 106,9 tys. osób zatrudnionych na otwartym rynku pracy i 144,5 tys. osób pracujących w zakładach pracy chronionej. Choć udział pracowników zakładów pracy chronionej w stosunku do ogółu pracowników niepełnosprawnych, zarejestrowanych w SODiR jest nadal wysoki – w grudniu 2018 r. wynosił 42,5% to wyraźnie zauważalna jest tendencja spadkowa tego udziału. Dla porównania w grudniu 2004 roku udział pracowników zakładów pracy chronionej w ogólnej liczbie pracowników niepełnosprawnych zarejestrowanych w SODiR wynosił 86%.

Poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych z Łomży od wielu lat jest niski.

Widmo utraty renty socjalnej w przypadku podjęcia zatrudnienia jest ogromną barierą w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Skutkiem tego jest ich bierność zawodowa. Jakże są inne powody, dla których nie chcą pracować? Najczęściej jest to wzajemna niechęć pracodawców i ich samych. Ważną przeszkodą jest niechęć rodziny. Okazuje się, że to często ona decyduje, czy osoba niepełnosprawna będzie aktywna zawodowo, czy będzie rencistą. Nowym zjawiskiem, choć o ograniczonej skali, jest zbyt wysokie wykształcenie wśród np. młodych niepełnosprawnych w stosunku do proponowanych ofert pracy, ponieważ często są to oferowane proste prace fizyczne pochodzące z chronionego rynku pracy.

Osoby niepełnosprawne mają szansę wejść na rynek pracy pod warunkiem, że najpierw zaistnieją społecznie oraz zostanie im zapewniona możliwość kształcenia, samodoskonalenia, wsparcie profesjonalnej kadry doradczej, większa mobilność oraz stabilizacja prawna.

Przejście z edukacji do pracy jest krytycznym momentem w życiu człowieka. Jeśli nastąpi tu coś nieodpowiedniego, to jest bardzo wysokie prawdopodobieństwo, że osoba taka będzie trwale zdezaktywizowana zawodowo. Stąd też wszystkie instytucje działające na terenie Łomży tj. szkoły, PUP oraz organizacje pozarządowe powinny wspomagać i ułatwiać zdobycie odpowiedniego wykształcenia, a następnie pracy przez osoby niepełnosprawne.

Udział osób niepełnosprawnych z Łomży, w ewidencji osób zarejestrowanych w PUP w grudniu 2018r. wynosił wśród bezrobotnych 8,7% (w Polsce 6,3%), zaś wśród poszukujących pracy – 59,1% (w Polsce - 41,2%).

W rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy z terenu miasta Łomża na koniec 2017r. zarejestrowane były 179 (w tym 87 kobiet) osoby bezrobotne niepełnosprawne i 39 (w tym 15 kobiet) niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu. Liczba niepełnosprawnych do roku 2017 malała zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. W 2018r. nastąpił dalszy spadek liczby niepełnosprawnych. Tabela Nr 7 przedstawia liczbę osób będących w ewidencji osób niepełnosprawnych i niepełnosprawnych poszukujących pracy z Łomży w latach 2015-2018.

⁴ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/index.php?c=page&id=80&print=1>

⁵ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,83,sodir-pfron> Dane SODIR stan na 01.03.2019

Tabela Nr 7 Osoby będące w ewidencji osób niepełnosprawnych z terenu miasta Łomża
Stan na koniec okresu

Wyszczególnienie	2015r.				2016r.				2017r.				2018r.				
	Bezrobotn i niepełnosp		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych	282	130	44	19	243	99	30	10	159	65	24	8	179	87	39	15	
zarejestrowani po raz kolejny	258	121	33	14	225	94	22	6	149	61	16	3	170	83	31	10	
w tym jako osoba niepełnosprawna	137	62	31	14	124	54	21	6	92	34	13	3	100	49	19	7	
długotrwale	213	101	26	15	162	66	20	8	98	36	15	6	106	50	14	6	
poprzednio pracujący	264	121	36	14	231	94	25	7	151	62	17	4	169	82	32	11	
z tego	do momentu zarejestrowania się	126	53	9	4	112	43	6	2	88	39	2	0	89	39	10	2
	w tym w zakładzie pracy chronionej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4	2	5	4	3	2	2	2	3	2	1	1	3	1	0	0
bez kwalifikacji zawodowych	67	34	7	3	46	22	2	0	27	13	2	0	31	17	6	1	
po stażu	11	6	5	2	10	4	5	1	4	0	3	2	3	1	4	1	
po pracach interwencyjnych	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	
po robotach publicznych	2	0	x	x	0	0	x	x	2	2	x	x	1	1	x	x	
po szkoleniu	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	
po pracach społecznie użytecznych	8	6	x	x	11	6	x	x	2	2	x	x	7	5	x	x	
osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	0	0	0	0	3	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
pobierające świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy	0	0	27	12	0	0	19	7	0	0	12	4	0	0	16	5	
pobierające rentę socjalną	x	x	11	6	x	x	7	1	x	x	9	4	x	x	10	5	
samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	12	11	0	0	6	5	0	0	7	5	0	0	7	4	3	2	

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 dot. miasta Łomża za lata 2015-2018.

Wśród niepełnosprawnych osoby długotrwale bezrobotne stanowią 59,2%. Najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni niepełnosprawni poprzednio pracujący. Na koniec 2018r. było ich 151, co stanowi aż 94,4% wśród zarejestrowanych osób niepełnosprawnych.

Na podstawie analizy sytuacji bezrobotnych niepełnosprawnych według wieku należy stwierdzić, że największą populację tworzą bezrobotni w wieku 45-54. Jest to grupa licząca na koniec 2018r. 51 osób, w tym 23 kobiety, co stanowi 28,5% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych z Łomży. Drugą najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 55-59, licząca 47 osób, w tym 31 kobiet, co stanowi 26,3% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych z Łomży.

Tabela Nr 8

Struktura osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu wg wieku z Łomży

Stan na koniec okresu

Wyszczególnienie		2015r.				2016r.				2017r.				2018r.			
		Bezrobotni niepełnosp.		Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	
		O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych		282	130	44	19	243	99	30	10	159	65	24	8	179	87	39	15
Wiek	18-24	7	6	2	0	5	1	1	0	3	2	0	0	2	1	0	0
	25-34	24	10	9	5	23	7	7	2	13	6	7	4	19	10	7	3
	35-44	48	25	7	4	42	22	8	5	32	13	7	2	36	22	9	4
	45-54	78	45	9	4	59	26	6	3	44	23	3	1	51	23	8	4
	55-59	81	39	12	5	69	38	5	0	40	21	3	1	47	31	9	4
	60 i więcej lat	44	5	5	1	45	5	3	0	27	0	4	0	24	0	6	0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 dot. miasta Łomża za lata 2015-2018r

W latach 2015 – 2018 najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni niepełnosprawni z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz zasadniczym zawodowym. Na koniec 2018r. było ich razem 99 osób. Stanowili oni 55,3% omawianej kategorii bezrobotnych.

Z analizy powyższej struktury wynika, że 55,3% zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych posiada wykształcenie poniżej średniego. Z wykształceniem wyższym zarejestrowanych było tylko 18 osób bezrobotnych i 9 osób poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

Tabela Nr 9

Struktura wg wykształcenia osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Stan na koniec okresu

Wyszczególnienie		2015r.		2016r.		2017r.		2018r.	
		Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.
Osoby będące w ewidencji		282	44	243	30	159	24	179	39
Wykształcenie	Wyższe	17	8	20	6	16	6	18	9
	Policealne i średnie zawodowe	83	11	57	10	40	5	51	6
	w tym specjalne	0	0	0	0	0	0	0	0
	Średnie ogólnokształcące	13	2	16	1	10	3	11	3
	w tym specjalne	0	0	0	0	0	1	0	0
	Zasadnicze zawodowe	83	12	76	6	56	8	54	13
	w tym specjalne	5	0	4	0	3	0	6	0
	Gimnazjalne (i poniżej)	3	0	2	0	2	0	2	0
	w tym specjalne	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podstawowe i podstawowe nieukończone	83	11	72	7	35	2	43	8
	w tym specjalne	5	1	5	1	5	0	5	0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 dot. miasta Łomża za lata 2015- 2018

Generalizując należy stwierdzić, że poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych z Łomży zarejestrowanych w Urzędzie jest na dość niskim poziomie. Niski poziom wykształcenia dodatkowo, obok uwarunkowań zdrowotnych, ogranicza istotnie możliwości skutecznej aktywizacji zawodowej tej grupy.

Tabela Nr 10

Struktura wg stopnia niepełnosprawności osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Stan na koniec okresu

Wyszczególnienie		2015r.		2016r.		2017r.		2018r.	
		Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.
Osoby będące w ewidencji		282	44	243	30	159	24	179	39
Stopień niepełnosp.	znaczny	2	6	1	4	2	4	5	3
	umiarkowany	36	33	34	22	45	17	32	31
	lekki	244	5	208	4	112	3	142	5
Rodzaj niepełnosprawności	Upośledzenie umysłowe	4	0	1	0	2	0	2	0
	Choroby psychiczne	38	6	44	5	18	6	32	5
	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	22	7	16	4	10	5	10	7
	Choroby narządu wzroku	22	3	15	1	14	1	18	1
	Upośledzenia narządu ruchu	109	12	94	8	69	7	70	12
	Epilepsja	9	3	5	3	4	1	5	2
	Choroby układu oddechowego i układu krążenia	34	3	23	3	12	1	15	4
	Choroby układu pokarmowego	8	0	2	0	1	0	1	0
	Choroby układu moczowo-płciowego	5	0	7	1	4	0	3	2
	Choroby neurologiczne	10	8	13	1	9	2	9	4
	Inne	21	2	23	4	16	1	14	2
	Nieustalony	0	0	0	1	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 dot. miasta Łomża za lata 2015 - 2018

Wśród niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w Łomży w latach 2015 - 2018 najwięcej osób posiadało stopień niepełnosprawności lekki. Na koniec 2018r. takich osób było 142. Grupa ta stanowiła 79,3% omawianej kategorii. Natomiast wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy najwięcej osób posiadało umiarkowany stopień niepełnosprawności. Na koniec 2018r. takich osób było 31 czyli 79,5%. Rodzaj niepełnosprawności to: upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, neurologiczne, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, wzroku, upośledzenia narządu ruchu, epilepsja, choroby układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowo-płciowego.

Tak duży udział osób z lekkim stopniem niepełnosprawności jest szansą dla tej kategorii zarejestrowanych na skuteczną aktywizację zawodową pod warunkiem określenia właściwych kierunków kształcenia bądź przekwalifikowania. Istotne jest również skorelowanie oczekiwań osób niepełnosprawnych i preferencji pracodawców skłonnych zatrudniać osoby niepełnosprawne.

Tabela Nr 11

Struktura wg stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży
Stan na koniec okresu

Wyszczególnienie		2015r.		2016r.		2017r.		2018r.	
		Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.
Osoby będące w ewidencji		282	44	243	30	159	24	179	39
Staż pracy ogółem	do 1 roku	30	3	24	6	18	3	19	3
	1-5	43	8	38	4	26	3	37	6
	5-10	34	6	34	5	21	3	25	5
	10-20	54	11	49	5	37	6	38	14
	20-30	80	7	67	5	35	2	41	4
	30 i więcej lat	23	1	19	0	14	0	9	0
	bez stażu	18	8	12	5	8	7	10	7
Wg czasu pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	25	3	19	2	18	0	24	3
	1-3	25	3	33	4	16	7	26	7
	3-6	24	7	30	1	21	2	29	2
	6-12	45	5	48	3	22	0	39	13
	12-24	59	5	36	5	32	1	18	3
	pow. 24 miesięcy	104	21	77	15	50	14	43	11

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 dot. miasta Łomża za lata 2015- 2018

W latach 2015- 2018 najliczniejszą grupę tworzyli bezrobotni niepełnosprawni posiadający staż pracy 10-20 lat i 20-30 lat. Na koniec 2017r. grupa ta łącznie liczyła 79 osób i stanowiła 44,1% omawianej kategorii bezrobotnych. Drugą co do liczebności jest grupa posiadająca staż pracy od 1 do 5 lat – 37 osób (20,7%).

Najliczniejszą grupą bezrobotnych niepełnosprawnych wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2015 - 2018 byli niepełnosprawni oczekujący na zatrudnienie powyżej 24 miesięcy. Na koniec omawianego okresu jej liczebność wynosiła 43 osoby i stanowiła 24,0% omawianej populacji bezrobotnych.

W ciągu 2018 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się 285 bezrobotnych (w tym 118 kobiet) z terenu miasta Łomża. „Odpyły” bezrobotnych z ewidencji urzędu pracy wyniósł 364 osoby był wyższy od „napływu” o 79 osób. Główne przyczyny „odpyły” z bezrobocia przedstawiono w Tabeli Nr 12.

Tabela Nr 12

„Napływy” i „odpyły” osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży
Stan w okresie

Wyszczególnienie		2015r.				2016r.				2017r.				2018r.				
		Bezrobotni niepełnosp.		Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnosp.		Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		
		O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	
Osoby włączone do ewidencji osób bezrobotnych		383	177	41	13	334	145	26	5	285	118	22	6	316	140	51	21	
Osoby wyłączone z ewidencji osób bezrobotnych		456	206	48	20	371	177	45	14	364	152	31	10	302	121	40	16	
z tego	podjęcie pracy	186	74	0	0	157	63	0	0	159	52	1	0	156	69	0	0	
	z tego	praca subsydiowana	46	20	0	0	43	21	0	0	38	11	1	0	35	11	0	0
		praca niesubsydiowana	140	54	0	0	114	42	0	0	121	41	0	0	121	58	0	0
	rozpoczęcie szkolenia	2	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	
	rozpoczęcie stażu	24	12	5	2	13	5	4	0	18	12	4	1	6	2	3	1	
	rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	15	9	x	x	15	8	x	x	19	5	x	x	11	5	x	x	

podjęcie nauki	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	1	0	x	x	0	0	x	x	4	1	x	x	2	1	x	x
rezygnacja lub niepotwierdzenie gotowości do pracy	53	31	25	9	47	25	31	11	44	20	17	5	46	16	27	9
utrata statusu osoby niepełnosprawnej	79	34	8	4	78	44	5	1	52	27	4	1	30	10	4	3
inne	96	45	9	5	60	31	5	2	67	35	5	3	50	18	6	3

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 dot. miasta Łomża za lata 2015 - 2018.

Podstawowym powodem wyłączeń niepełnosprawnych z ewidencji bezrobotnych były podjęcia pracy oraz nie potwierdzenie gotowości do pracy. Urząd w miarę swoich możliwości oferował tym osobom pracę lub obejmował działaniami aktywizującymi. W 2018r. różnego rodzaju aktywnymi programami rynku pracy objętych zostało 53 bezrobotnych niepełnosprawnych, co stanowiło 20,9% odpływu niepełnosprawnych bezrobotnych w tym okresie. W związku ze zmieniającą się strukturą zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych systematycznie zmniejsza się liczba aktywizowanych osób niepełnosprawnych.

W 2018r. pracodawcy zgłosili do Urzędu 104 oferty pracy dla osób niepełnosprawnych z Łomży. Wśród tej liczby 25,0% ofert (26) stanowiły oferty pracy subsydiowanej.

Tabela Nr 13
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej
Stan w okresie

Wyszczególnienie		2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej		130	122	84	104
z tego	staże	10	12	14	7
	przygotowanie zawodowe dorosłych	0	0	0	0
	prace społecznie użyteczne	0	0	0	0
	dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	0	0	0	0
	subsydiowanej	38	28	32	26
	z sektora publicznego	2	4	4	3
	sezonowej	45	31	3	0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 dot. miasta Łomża za lata 2015- 2018r.

Na podstawie analizy zgłoszonych ofert pracy można wysunąć wniosek, iż pracodawcy zgłaszając oferty pracy dla osób niepełnosprawnych tak naprawdę oczekują, żeby to była osoba w pełni sprawna, ale mająca stopień niepełnosprawności.

Reasumując. Istnieje szereg barier, które niekorzystnie wpływają na liczbę pracujących niepełnosprawnych w Łomży. Większość ma charakter systemowy. Przykładem może być niejasność i zmienność przepisów prawa, czy nieefektywny i nieadekwatny system kształcenia. Z drugiej strony mamy jednak do czynienia z barierami o charakterze jednostkowym takimi jak np. postawa wobec pracy, czy stereotypowe postrzeganie miejsca osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, w tym również na rynku pracy.

Niepokojące jest, że mimo znacznego wzrostu zatrudnienia wspieranego ze środków publicznych w ostatnich latach, większość osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wciąż pozostaje poza rynkiem pracy. Tymczasem aktywność zawodowa jest jednym z najlepszych sposobów na rehabilitację, wyjście z izolacji i ogólną poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych.

Negatywny wpływ na zatrudnienie osób niepełnosprawnych przez przedsiębiorców mają permanentnie zmieniające się przepisy prawne. To właśnie liczne i w dużej części niekorzystne zmiany prawa powodują, że już teraz coraz częściej rezygnują oni z prowadzenia zakładów pracy chronionej a nowe nie powstają. Pewną rekompensatą, dla pracodawców, przy zatrudnieniu osoby niepełnosprawnej, miało być zwiększenie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym. Trzeba jednak wyraźnie podkreślić, że osoby te stanowią mniejszość wśród pracujących niepełnosprawnych. Co więcej, ta zmiana z pozoru wydawałoby się korzystna, z całą pewnością nie zachęci pracodawców do zwiększania zatrudniania osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności ponieważ zatrudnienie takiej osoby obarczone jest ograniczonymi możliwościami wynikającymi zazwyczaj z samej niepełnosprawności.

Jest też druga strona medalu, o której w tym miejscu należy wspomnieć. To wykształcenie. Osoby niepełnosprawne wbrew tendencjom rynkowym i edukacyjnym, coraz częściej wybierają zasadnicze szkoły zawodowe. Decyzje o wyborze

konkretnej ścieżki kształcenia są przypadkowe, podporządkowane ofercie edukacyjnej (która jest zdecydowanie zbyt wąska), a nie możliwościom i zainteresowaniom.

Jednym z problemów, który składa się na ogólnie złą sytuację osób niepełnosprawnych na łomżyńskim rynku pracy jest typowe dla zdecydowanej większości zatrzymanie się ścieżki edukacyjnej na poziomie edukacji szkolnej. Osoby niepełnosprawne, w szczególności biernie zawodowo niezmiernie rzadko korzystają z form kształcenia ustawicznego. Z drugiej strony szkolenia te są bardzo często niedostosowane (np. bariery infrastrukturalne, brak dojazdu) do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Podejmując działania aktywizujące osoby niepełnosprawne na łomżyńskim rynku pracy należałoby w przyszłości zastosować przynajmniej trzy fundamentalne zasady nowego podejścia do problemu aktywizacji tych osób (niezależnie od rodzaju niepełnosprawności).

Są to:

- **Gruntna diagnoza** – działania muszą być oparte na znajomości potrzeb zarówno samych osób niepełnosprawnych, jak i ich otoczenia. W takim rozumieniu np. tematyka szkoleń powinna być dobierana na podstawie wiedzy o zapotrzebowaniu lokalnych pracodawców, a kierunki kształcenia w szkołach specjalnych powinny ewoluować wraz ze zmieniającą się specyfiką rynku pracy.
- **Indywidualizacja działań** – działania muszą mieć mniej masowy, a bardziej zindywidualizowany i dopasowany charakter. Badania pokazują, iż potrzeby i sytuacja osób niepełnosprawnych są bardzo różne. Z tego punktu widzenia bardziej efektywne będą te programy, które adresowane będą do mniejszej liczby osób, a traktować będą problem bardziej wnikliwie, niż programy skierowane do większej liczby osób, a działające tylko na najbardziej podstawowym wymiarze.
- **Kompleksowość działań** – działania muszą integrować różne obszary i formy wsparcia. Złożoność uwarunkowań aktywności zawodowej, implikuje taki sam charakter jej przeciwdziałań – skierowany na likwidowanie różnorodnych barier zarówno o charakterze wewnętrznym jak i zewnętrznym. W takim rozumieniu, bezcelowe jest organizowanie szkoleń dla niepełnosprawnych mieszkańców terenów wiejskich bez zapewnienia im możliwości dojazdu na nie, lub też organizowanie doradztwa zawodowego bez idącego w ślad za nim programu szkoleniowego. Kompleksowość działań powinna również odnosić się do włączania w proces aktywizacji różnych grup, np. pracodawców, pracowników instytucji rynku pracy, nie tylko samych niepełnosprawnych.
- **Łatwość obsługi** – warunki finansowania i udziału nie mogą stanowić kosztu i ryzyka większego od korzyści wynikających z partycypacji w działaniu.

5. Podejmowane działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

W 2018 roku realizowano wszystkie działania przewidziane ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zmierzające do ograniczenia zjawiska bezrobocia i towarzyszących mu negatywnych skutków społecznych.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r., poz. 1265 z późn. zm.) do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy między innymi udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe. Dotyczy to również osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy. Osoby takie mają prawo do korzystania ze wszystkich usług i instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia.

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży, realizując swoje zadania ustawowe związane z ograniczaniem i przeciwdziałaniem bezrobociu, czynnie włącza się w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z bezrobociem ze szczególnym uwzględnieniem osób młodych i niepełnosprawnych. Struktura dotychczasowych celów polityki przeciwdziałania bezrobociu i jego negatywnym skutkom była złożona i obejmowała i obejmuje łagodzenie skutków bezrobocia przez czasową aktywizację tych bezrobotnych w ramach aktywnych programów rynku pracy, tj.:

- roboty publiczne,
- prace interwencyjne,
- staże,
- szkolenia i przekwalifikowanie bezrobotnych,
- prace społecznie użyteczne,
- refundację wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy,
- dotacje na podjęcie działalności gospodarczej,
- doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy.

W 2018 roku PUP w Łomży otrzymał na realizację zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej kwotę 14 690 100,00 zł, na którą składały się następujące środki:

- 7 467 627,00 zł – z Funduszu Pracy – tzw. algorytmu,
- 3 582 273,00 zł – z Europejskiego Funduszu Społecznego na w tym na RPO WP 2014-2020 – 1 513 682,00 zł i na PO WER – 2 068 591,00 zł,
- 3 640 200,00 zł – z rezerwy Ministra na realizację programów konkursowych związanych z aktywizacją bezrobotnych: „Staż w ARiMR 2018”, „45+”, „Pracuję IV”, „Kierunek praca II”, „45+ II” i „Pracuję V”.

W ramach otrzymanych środków Powiatowy Urząd Pracy w Łomży skierował w 2018 roku łącznie 1262 bezrobotnych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Ponadto Urząd otrzymał kwotę 259 700,00 zł na Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

Tabela nr 14 przedstawia liczbę skierowanych osób i wydatki na poszczególne faktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Tabela Nr 14

Liczba skierowanych osób i wydatki Funduszu Pracy na poszczególne formy przeciwdziałania bezrobociu w 2018 roku

Kategoria wydatków	Liczba wyłączonych osób wg sprawozdania MRPiPS-01	Limit ogółem	Wydatkowano wg MRiPS-02	% wykonania
Szkolenia w tym bon szkoleniowy	29	111 550,00	101 238,71	90,756
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	83	1 680 000,00	1 660 000,00	98,810
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia	95*	1 160 000,00	1 160 000,00	100,000
Prace interwencyjne	192	1 016 448,00	989 392,21	97,338
Roboty publiczne	208	2 532 720,00	2 442 331,58	96,431
Staże w tym bon stażowy	346	2 517 602,00	2 506 947,91	99,577
Prace społecznie - użyteczne	132	73 280,00	67 112,61	91,584
Dofinansowanie wynagrodzenia powyżej 50 roku życia	1	89 500,00	89 116,81	99,572
Bon zatrudnieniowy	0	7 500,00	7 479,90	99,732
Bon na zasiedlenie	84	622 500,00	622 500,00	100,000
Refundacja kosztów wynagrodzenia art. 150f	92	4 879 000,00	4 793 653,16	98,251
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	-	259 700,00	258 637,61	99,591
Razem	1262	14 949 800,00	14 698 410,50	98,318

Zródło: Sprawozdanie MRPiPS-01 i MRPiPS-02 za poszczególne miesiące 2018 roku.

*Na wyposażenie doposażenie stanowiska pracy zawarto umowy z pracodawcami na utworzenie 80 miejsc pracy.

Powyższe środki dotyczą działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na całym obszarze jego działania. Nie prowadzi się oddzielnych rejestrów wydatków w rozbiu na obsługiwane powiaty.

Wsparcie ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego otrzymały 153 osoby (pracownicy i pracodawcy).

Tabela Nr 15 przedstawia uczestnictwo w aktywnych programach rynku pracy w 2017r. i osiągnięte rezultaty. Z uwagi na fakt, iż efektywność za 2018 rok obliczona będzie dopiero w kwietniu 2019 roku do analizy podano dane za 2017 rok.

Tabela Nr 15

Uczestnictwo w aktywnych programach rynku pracy w 2017r. i osiągnięte rezultaty

Wyszczególnienie		Ogółem		
		PUP	Łomża	Powiat Łomżyński
Bezrobotni zarejestrowani ogółem w okresie sprawozdawczym		6141	3678	2463
Bezrobotni ogółem, którzy podjęli pracę w okresie sprawozdawczym za pośrednictwem PUP		3649	2210	1439
Efektywność %		81,13	81,87	80,24
w tym osoby, które	rozpoczęły szkolenie	60	28	32
	ukończyły szkolenie	60	28	32
	podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia	48	20	28
	efektywność %	80,00	71,43	87,50
	rozpoczęły staż	551	315	236
	ukończyły staż	484	257	227
	podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu stażu	410	209	201
efektywność %		84,71	81,32	88,55

rozpoczęły prace interwencyjne	231	129	102
ukończyły prace interwencyjne	164	107	57
podjęły pracę w trakcie lub po pracach interwencyjnych	146	98	48
efektywność %	89,02	91,59	84,21
rozpoczęły roboty publiczne	211	95	116
ukończyły roboty publiczne	237	108	129
podjęły pracę w trakcie lub po robotach publicznych	236	107	129
efektywność %	99,58	99,07	100,00
rozpoczęły prace społecznie użyteczne	147	66	81
ukończyły prace społecznie użyteczne	142	63	79
podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu prac społecznie użytecznych	44	34	10
efektywność %	30,99	53,97	12,66
skorzystały z porad indywidualnych	325	198	127
podjęły pracę po skorzystaniu z porad indywidualnych	275	165	110
efektywność %	84,62	83,33	78,74
ukończyły szkolenie w zakresie umiejętności poszukiwania pracy	8	4	4
podjęły pracę w trakcie lub po zakończeniu szkolenia w zakresie umiejętności poszukiwania pracy	5	2	3
efektywność %	62,50	50,00	75,00
zostały skierowane w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	155	98	57
zakończyły zatrudnienie w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	128	75	53
pracowały 3 miesiące po zakończeniu umowy	93	50	43
efektywność %	72,66	66,67	81,13
otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej	91	50	41
zakończyły określony w umowie okres prowadzenia działalności gospodarczej	95	59	36
prowadziły działalność gospodarczą 3 miesiące po zakończeniu umowy	76	51	25
efektywność %	80,00	86,44	69,44

Źródło: Załącznik nr 6 do sprawozdania MRPiPS-01 za 2017r., obliczenia własne.

Na 2019 rok PUP w Łomży otrzymał na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej środki Funduszu Pracy w kwocie 5.753.600,00 zł, w tym na RPO WP 2014-2020 – 1.546.391,00 zł i na PO WER – 2.001.967,00 zł. Tabele Nr 16 - 18 zawierają propozycje rozdysponowania tych środków w podziale na algorytm Funduszu Pracy, PO WER i RPO WP.

Tabela Nr 16

Propozycja podziału środków Funduszu Pracy na 2019 r. - (algorytm)

Lp.	Usługi i instrumenty rynku pracy	Zobowiązania z 2018r.	Limit do podziału w 2019r.	Limit ogółem / 3+4/	Przewidywana l. os. objętych aktyw. w 2019r.
1.	Szkolenia, w tym: umowy trójstronne, badania lekarskie, koszty dojazdu, finansowanie studiów podyplomowych, bon szkoleniowy	6 160	43 840	50 000	13
2.	Staże, w tym badania lekarskie i koszty dojazdu	46 800	235 260	282 060	30
3.	Prace interwencyjne	75 300	170 682	245 982	41
4.	Roboty publiczne	84 900	1.108.800	1 193 700	70
5.	Refundacja kosztów wyposażenia /wyposażenia st. pracy	-	180 000	180 000	9
6.	Dofinansowanie działalności gospodarczej	-	80 000	80 000	4
7.	Prace społecznie użyteczne	1 500	68 500	70 000	35
8.	Zatrudnienie wspierane uczestników i absolwentów CIS		63 000	63 000	8
9.	Dofinansowanie i zatrudnienie osób skierowanych do spółdzielni socjalnych		40 500	40 500	3
RAZEM		214 660	1 990 582	2 205 242	213

Tabela Nr 17

Propozycja podziału środków z POWER na 2019 r.

Lp.	Usługi i instrumenty rynku pracy	Limit ogółem	Przewidywana liczba osób objętych aktyw. w 2019 r.
1.	Staże, w tym badania lekarskie i koszty dojazdu	1 019 460,00	130
2.	Prace interwencyjne	235 007,00	40
3.	Dofinansowanie działalności gospodarczej	500 000,00	25
4.	Bon na zasiedlenie	247 500,00	33
Razem		2 001 967,00	228

Tabela Nr 18

Propozycja podziału środków z RPO WP na 2019 r.

Lp.	Usługi i instrumenty rynku pracy	Limit ogółem	Przewidywana liczba osób objętych aktyw. w 2019 r.
1.	Staże, w tym badania lekarskie i koszty dojazdu	527 671,00	67
2.	Prace interwencyjne	258 720,00	44
3.	Dofinansowanie działalności gospodarczej	360 000,00	18
4.	Refundacja kosztów wyposażenia /wyposażenia	400 000,00	20
Razem		1 546 391,00	149

Łącznie PUP za otrzymane środki Funduszu Pracy zamierza zaktywizować 590 osób bezrobotnych.

W trakcie roku budżetowego PUP w Łomży może składać do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wnioski o dodatkowe środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra, ale nie można przewidzieć ile środków Urząd otrzyma. W miesiącu lutym br. złożono 2 wnioski o środki z rezerwy MRPiPS na realizację programu „Zielono mi” na kwotę 571.600,00 zł na zaktywizowanie 55 osób bezrobotnych (20 - staże, 20 - roboty publiczne i 15 - prace interwencyjne) i programu „Staż w ARMiR 2019 r.” na kwotę 63.500,00 zł na zaktywizowanie 8 osób bezrobotnych w ramach stażu w ARiMR w Łomży.

Decyzją Nr DF.I.4021.10.2.2019.AŁ z dnia 22 marca 2019 roku Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przyznał z rezerwy ministra właściwego do spraw pracy, na wniosek Marszałka Województwa Podlaskiego, dodatkowe środki Funduszu Pracy w łącznej kwocie 320,7 tys. zł na realizację przez PUP w Łomży programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w tym:

- 257,2 tys. zł - na program aktywizacji zawodowej bezrobotnych związany z tworzeniem zielonych miejsc pracy „Zielono mi” (PUP wnioskował o kwotę 571,6 tys. zł), co umożliwi zaktywizowanie 24 osób bezrobotnych (staże - 10 osób, roboty publiczne - 9 osób, prace interwencyjne - 5 osób),
- 63,5 tys. zł - na program staży w placówkach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa „Staż w ARMiR 2019 r.”, co umożliwi zaktywizowanie 8 osób bezrobotnych.

6. Krajowy Fundusz Szkoleniowy

Krajowy Fundusz Szkoleniowy stanowi wydzieloną część Funduszu Pracy, przeznaczoną na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy.

W 2018 roku PUP w Łomży otrzymał na ten cel kwotę 259.700,00 zł, w tym z rezerwy Ministra 35.700,00 zł. W ramach tych środków pomoc otrzymało 57 pracodawców i przedsiębiorców na kształcenie ustawiczne 153 osób.

W 2019 roku PUP otrzymał z KFS środki w wysokości 520.100,00 zł.

Sporządził:

Tomasz Szewczyk

Łomża 02.04.2019r.

DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY
Miłosław Bielek